Массе а мехний пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деза ● ШИНАРА, 24 июль, 1973 шу. ● № 88 (5349). Мах. 2 кеп.

ЯЛАТ ЧУЭЦАШ ДА

Комбайнийн автоманнийн таташ латтар Грозненски района «Ермолковский» совхоза хкашка. Цхьан участка тIа болх беш я берайтта комбайн. Пайдаэ йолчу украински комбайнерашца могашъа группоной методах хьокх ухказа ялат.

Совхоза «Нефтеречный» агронома Абуев Исмаiала йоах:

— Групповой методах ялат чуэцер чIоагIа аьттув болаш да. Комбайнашта технически гIулакх де хIта да. Кхай тIа я технически гIулакх ду машина, газосварочни аппарат. Ялат па дойташ чуэцара тIаьхьожмм лоаттабе дуккха аттагIа ца.

Хьалхара цхьоккхаш дог гIоздеохоп да. «Комбайнаша технически гIулакх де хIта да. Кхай тIа я технически гIулакх ду машина, газосварочни аппарат. Ялат па дойташ чуэцара тIаьхьожмм лоаттабе дуккха аттагIа ца.

Хьалхара цхьоккхаш дог гIоздеохоп да.

ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ДОЛЧА СССР СОЮЗЕН СОЮЗИН РЕСПУБЛИКАЙН ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ЛАРДАШ ТlОАГlЕЗАРАХ ДОЛА

СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗА

З А К О Н

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхеьарча Совето СОЦАМ БУ:

Статья 1. Халкъа образованех долча СССР Союзен союзни республикайн законодательства Лардаш тlоагlа а е 1974 шера 1 январе денз уж юкъе а хьа.

Статья 2. СССР Лаккхеьарча Совета Президиума тlадуал халкъа образованех долча СССР Союзен союзни республикайн законодательства Лардаш юкъе ахьара порядок оттае а СССР Союза законодательство цу Лардашца доагlаш де а.

Статья 3. Союзни республикай Лаккхеьарча Советашта тlадуал союзни республикай законодательство халкъа образованех долча СССР Союзен союзни республикайн законодательства Лардашца доагlаш де.

Статья 4. 1974 шера 1 январе денз тlадаьнна лоархlалга 1958 шера 24 декабре аралъйна «Школа вахарца буьзам тlоагlобарах» СССР халкъе образовани система тlаьхо дегlаьболарах» дола СССР Закон.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 шера 19 июль.

ЛЕЛАШ ДОЛЧА СССР ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВАНА ЮКЪЕ цхьадола хувцамаши тlатохараши деш дола СССР ЛАКХЕЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗАШ тlОАГlДАРАХ БОЛА

СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗА

З А К О Н

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхеьарча Совето СОЦАМ БУ:

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Указаш тlоагlе: «Сигала тlолла лела кема тlаьдигарах болча уголовни бехкокхаша хьакъеха» 1973 шера 3 январе аралъйнар;

«СССР Союзен союзни республикайн гражданаш законодательства Лардашта юкъе хувцамаш тlатохараши дара хьакъеха» 1973 шера 21 февраль аралъйнар;

«СССР Союзен союзни республикайн уголовни законодательства Лардашта юкъе хувцамаш дара хьакъеха» 1973 шера 9 марта аралъйнар;

«Сигала тlолла долача, гражданаш кема эйтташа тlенаш та ше шоай балха декларан кхоачашдарца дувзаделла хинна зе юхаметтаоттадара хьакъеха» 1973 шера 13 марта аралъйнар;

«СССР Союзен союзни республикайн исправительно-кхаьхьена законодательства Лардашта юкъе хувцамаш дара хьакъеха» 1973 шера 26 апреле аралъйнар;

«Массаза а эскаре тlулакх де дохlайрича хиларах долча Закона юкъе цхьадола хувцамаш дара хьакъеха» 1973 шера 10 мае аралъйнар а 1971 шера 18 ноябре аралъйна «СССР Герзашдарча Нисин правоохранихlин мичмашийн хьакъехьара СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Указ а.

«Хьаэлхаrlа хиннача балхан тlаьра шоайца лайна дlабаьларча обязкаштен тlулакхерча нахан хаина болх бе ца могаш бисарах телача "пособеях" дола СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Указ цхьадола дlабаьккхар бакъдаь тlамара хьакъеха» 1973 шера 16 мае аралъйнар;

«Зуламерча тlулакхаша лоазбачча гражданаша дарба дарга дlаьдахийта ахча юха далара хьакъеха» 1973 шера 25 июне аралъйнар;

«Санитарно - гигиенически санитарно - противоэпидемически правилаш толхарах тlолаш деття СССР оборона Министерства, СССР чурча тlулакхий Министерства, СССР Министрий Советерча пачхьалкхех кхерамзен Комитета медицински службашта бокъо ялара хьакъеха» 1973 шера 29 июне аралъйнар;

«Массаза эскаре тlулакх де дехlарийла хиларах» долча Закона 59 статья хувцара хьакъеха» 1973 шера 11 июле аралъйнар.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 шера 19 июль.

«СССР-е къаьхьегамхой депутатийн советийн депутатин статуса хьакъеьхара» СССР ЗАКОН тlаэцарца дувзаделла СССР цхьаьолча законодательни акташта юкъе хувцамашн тlатохараши деш дола СССР ЛАККХЕЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗАШ тlОАГlДАРАХ БОЛА

СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗА

З А К О Н

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхеьарча Совето СОЦАМ БУ:

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Указаш тlоагlе: «СССР-е къаьхьегамхой депутатийн Советий депутатин статуса хьакъеьхара» СССР Закон тlаэцарца дувзаделла СССР цхьаьолча законодательни акташ хувцарца тlаьхоачашъарех хьакъеьха» 1973 шера 9 марта аралъйнар;

«Депутатски декларан кхоачашдарца дувзаделла ях депутатий оясходан юхаметтаоттаяхарах долча СССР Закона юкъе хувцамаши тlатохараши дарца хьакъеьха 1973 шера 19 апреле аралъйнар.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 шера 19 июль.

«НОВ. Г. И. ВОРОНОВ СССР ХАЛКЪА тlАХЬОЖИМА КОМИТЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАКХХАРА ХЬАКЪЕХЬАРА» СССР ЛАККХЕЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ тlОАГlДАРАХ БОЛА

СССР Лаккхеьарча Совета

С О Ц А М

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхеьарча Совето СОЦАМ БУ:

нов. Воронов Геннадий Иванович ше ше волаш хиларца дувзаделла СССР халкъа тlаьхожима Комитета председателе декхарех мукъавакхха ра дола 1973 шера 7 марта СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Указ тlоагlде.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 шера 19 июль.

«НОВ. Д. С. ПОЛЯНСКИЙ СССР ЮРТА БОАХАМА МИНИСТРАЛЛА ХЬОЖАВАРЕИ НОВ. В. В. МАЦКЕВИЧ СССР ЮРТА БОАХАМА МИНИСТРА ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАКХХАРЕЙ ХЬАКЪЕХЬАРА» СССР ЛАККХЕЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗАШ тlОАГlДАРАХ БОЛА

СССР Лаккхеьарча Совета

С О Ц А М

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхеьарча Совето СОЦАМ БУ:

нов. Полянский Дмитрий Степанович СССР юрта болаха-ма министралла хьожаварен цунна дувзаделла СССР Министрий Совета Председателя хьалхара заместителя декларан из мукъавакхаран хьакъеьха 1973 шера 2 февраль аралъйнар;

нов. Машкевич Владимир Владимирович кхача балха тlа волаш хиларца дувзаделла СССР юрта болаха министра декларан мукъавакхаран хьакъеьха 1973 шера 2 февраль аралъйнар.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 шера 19 июль.

«НОВ. П. Е. ШЕЛЕСТ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА ЗАМЕСТИТЕЛА ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАКХХАРА ХЬАКЪЕХЬАРА» ССР ЛАККХЕЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ тlОАГlДАРАХ БОЛА

СССР Лаккхеьарча Совета

С О Ц А М

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхеьарча Совето СОЦАМ БУ:

нов. Шелест Петр Ефимович тенсе волаш хиларца дувзаделла СССР Министрий Совета Председателе заместителе декхарех мукъавакхаран дола 1973 шера 7 марта СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Указ тlоагlде.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 шера 19 июль.

«НОВ. З. Н. НУРИЕВ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА ЗАМЕСТИТЕЛАЛЛА ХЬОЖАВАРЕИ НОВ. Г. С. ЗОЛОТУХИН СССР ЗАГОТОВКАЙ МИНИСТРАЛЛА ХЬОЖАВАРЕЙ ХЬАКЪЕХЬАРА» СССР ЛАККХЕЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗАШ тlОАГlДАРАХ БОЛА

СССР Лаккхеьарча Совета

С О Ц А М

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккхеьарча Совето СОЦАМ БУ:

нов. Нуриев Зин Нуриевич СССР Министрий Совета Председателе заместителаллa хьожаварен СССР заготовкай министра декхарех из мукъавакхаран хьакъеьха 1973 шера 3 апреле аралъйнар;

нов. Золотухин Геннадий Сергеевич СССР заготовкай министралла хьожавара хьакъеьха 1973 шера 13 апреле аралъйнар.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккхеьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 шера 19 июль.

«ПАЧЧАХЬАЛКХЕН НОТАРИАТАХ» ДОЛЧА СССР ЗАКОНА ПРОЕКТА ХЬАКЪЕХЬА

СССР юстице министра депутата В. И. ТЕРЕБИЛОВА доклада изложени

СССР Союза Министрий Совето, январ министра, СССР Лаккхеьарча Советага юьнийта хьаэлуур «Паччахьалкхен нотариатах» долчча Советски Социалистически Республикай Союзан Закона проект. Мукъаьба сона из законопроект дlайоьзийта.

Массаза а Советски паччахьалкхен оамал я демократи лерориlа дегlаьхкувалан; из чакхъяхара правови гарантеш эрсийлахьан тоаеш. Иштта тlаьхо я, 1973 шера — нйелагlча пятилетка, хозадмебча шера, вай массане а тlоагlа рауза хинна белгалдоаккх вай мохк экономически социально-культурини дегlаьболабарах йолча КПСС XXIV съеэдо отгаьч Программа толаме хьоачашъеш хилар, демократи дlаэо дегlаьболаларн законность тlоагlеярн.

Къьста белгалдаккхаза дарглан, мохк массе оагlорахьара дегlаьболабара тlаьрсабаьлга инкъ чакхбоаккхилга ерригача объектесте хьашташ хlара къьхегамхочун хьаштанца цхьана тарлара ларда тlа лелаш хилар.

В. И. Ленина белгалдаьхьал, Советски Ihьлал яхар дуккха а дуккагlа болча болаха наха «эггара дикагlеи демократически йолча буржуазни республикашка къхметел вlалла гарга а па хинна тайпа, бокъонца йола демократически бокъонехь партlатонехь пайда элара торо» хилар (том 37, оагl. 499).

Социализме обществан хlаранех хьашташ юхаьа тарлар паччахьалкхенчу гражданийн бокъонаш партlатонаш тешаме лорарна малаш долаш а ну цхьан хинна хlара гражданина, хlара коллективо, обществена хьашташ лорадеш дезаш, Советски Ihьлала законаш предписанеш йазза кхоачашъе еаш хилар лерхlаш а да.

1970 шера 12 июле харжархопта хьалхашка ше къамаьл деш новкъоста Л. И. Брежнева белгалдаьккхар, «хlара советски граждании дог тlийа хьаэ везз цун вахара унах-мlеной, цун доаллярца хlамаш, цун бокъонаш, цун сийн сатёми паччахьалкхено тешиаме лорадеш хиларах» аьнна.

Гражданий бокъонаш лорара, цар законни хьашташ паччахьалкхен хьаштанца цхьана тарлара луча тешамех ца1 бар Советски Ihьлал дахьнача хьалхара шеррашке а деш нотариат хьенр а.

Этгара хьалхара «Паччахьалкхен нотариатах dола Положени 1922 шера 4 октябре тlанийл РСФСР Совнаркомо. Цу актана тlоагlдаьл нотариат, паччахьалкхен аппарата ше къьсаста дакъа саина, хьанр.

Хlана СССР-е болх беш я 2356 паччахьалкхен нотариальни контора. Нотариусе деш дола тlулакхаш мел доккхийн хиланза дарглоацаш да, нотариальний контораша къестадур дешаш мел дукхен бе-бех да хьахоьк, СССР нотариальна конторашца хlара шера мел хинна а 30 миллионал хlеэлагlга болнача советски граждании лоархlамеча хьаштанца юовзаеина йола 16 миллион совгlа нотариальн операци - еш хилар.

Хlъьта нотариата балха тlа керттердар фул, е, къьча денпаша аьчча, цун тlулакхий маlан малагlа да?

Берригача граждайша шоай хlара денпарча вахаре новкъ ай конституционни бокъонех тlаьхьа а эцаш, шоай бокъонегlа тайп-тайпара тlулакхаш йазлор шолйла е паччахьалкхени обществении организацеша.

Уж тlулакхаш, массаза а яхар мо, договораш дара наьхьа вlаштlехьдоаях е къьча официальни наькъаца нийдеш да.

Гражданий законни хьашташ бокъонашн лорарна тешаме гаранти хилийтар духьл паччахьалкхено оттадаьл, гражданаша тlаьхьа соглашенейн договораш тайпан а шоай бокъонегlа гражданашен паччахьалкхенашей шоайла леладелга тlулакхий цхьадола тайпан а нотарнусе уж бакъдаьхуьл тlехьагlа мара законни а хинна дlаотташ ца хилар.

«Паччахьалкхен нотариат вlашатlйолларе керттерча приёцийн хьакъеьхара» СССР ЦИК-ен СНК-ни союзан тlаййаь 1925 шера мае 9 тlехьа, йолхор дlаэо В. И. Теребилова, Из соцам тlаийпачул тlехьагlа дlадахуа 47 шера Советски паччахьалкхено Iьлаьмате бокхуа тlа балькхаб дlахьалхашкахьа. Советски нага шоай са ца кходеш къьхегарах СССР-е къаьлъй дегlаена социальстически общество. Iьлаьмате бокхка болх чакхбаьккхаб экономика lоагlьра, общественни отношенеши Советски демократи дегlаьболларга.

Уж тlехьарча хана массеха довзлаьме закон тlаийнад СССР Лаккхеьарча Совето. Хlана нотариата къьхьеьхь а керда керттера законодательни акт тlаэцаниа эргlоанача хьалхаде тlулакх. Из дала дарглоацаш да совгlа нотариальни поряшка шера 9 мекха леладелга тlулакхашта 6 эзар гарга документ вlаштlехьдоаяхуа хинналаре, алхха дlадахуа цхьан шера нотариальни порядкаш вlаштlехьдьалькхад 72 мекха тlулакхаш леладе лъьрха 70 эзар совгlа докумеит.

Кхуьча мехкашшарча торговле дьакъе цхьана леладу экономически тlулакхаш тlа-тlа тоадуьа хьалашка вай мохк дегlаухъаргхlлар теркал а деш, къьчениача проектана къьстъа ца юкъейхьай Паччахьалкхен нотариату дола законодательство къьча мехханикарча наьхен гражданство йоацаш болча наьхен къьхьеьха а, леладара дешаш нийдеш йола(раздел IV).

Нотариатах долчча ерригсоюзни законодательства тlа духьлашка белгалдоаяхь къьхегамхой нотариальни конторашта тlулакхаш мел дукхен бе-бех да хьахоьк, СССР нотариальна конторашца хlара шера мел хинна а 30 миллионал хlеэлагlга болнача советски граждании лоархlамеча хьаштанца юовзаеина йола 16 миллион совгlа нотариальн операци - еш хилар.

Хlъьта нотариата балха тlа керттердар фул, е, къьча денпаша аьчча, цун тlулакхий маlан малагlа да?

Берригача граждайша шоай хlара денпарча вахаре новкъосташ пайда эцаш, шоай бокъонегlа тайп-тайпара тlулакхаш йазлор шолйла е паччахьалкхени обществении организацеша.

Уж тlулакхаш, массаза а яхар мо, договораш дара наьхьа вlаштlехьдоаях е къьча официальни наькъаца нийдеш да.

Гражданий законни хьашташ бокъонашн лорарна тешаме гаранти хилийтар духьл паччахьалкхено оттадаьл, гражданаша тlаьхьа соглашенейн договораш тайпан а шоай бокъонегlа гражданашен паччахьалкхенашей шоайла леладелга тlулакхий цхьадола тайпан а нотарнусе уж бакъдаьхуьл тlехьагlа мара законни а хинна дlаотташ ца хилар.

«Паччахьалкхен нотариат вlашатlйолларе керттерча приёцийн хьакъеьхара» СССР ЦИК-ен СНК-ни союзан тlаййаь 1925 шера мае 9 тlехьа, йолхор дlаэо В. И. Теребилова, Из соцам тlаийпачул тlехьагlа дlадахуа 47 шера Советски паччахьалкхено Iьлаьмате бокхуа тlа балькхаб дlахьалхашкахьа. Советски нага шоай са ца кходеш къьхегарах СССР-е къаьлъй дегlаена социальстически общество. Iьлаьмате бокхка болх чакхбаьккхаб экономика lоагlьра, общественни отношенеши Советски демократи дегlаьболларга.

Ухъ тlехьарча хана массеха довзлаьме закон тlаийнад СССР Лаккхеьарча Совето. Хlана нотариата къьхьеьхь а керда керттера законодательни акт тlаэцаниа эргlоанача хьалхаде тlулакх. Из дала дарглоацаш да совгlа нотариальни поряшка шера 9 мекха леладелга тlулакхашта 6 эзар керттера документ вlаштlехьдоаяхуа хинналаре, алхха дlадахуа цхьан шера нотариальни порядкаш вlаштlехьдьалькхад 72 мекха тlулакхаш леладе лъьрха 70 эзар совгlа докумеит.

Кхуьча мехкашшарча торговле дьакъе цхьана леладу экономически тlулакхаш тlа-тlа тоадуьа хьалашка вай мохк дегlаухъаргхlлар теркал а деш, къьчениача проектана къьстъа ца юкъейхьай Паччахьалкхен нотариату дола законодательство къьча мехханикарча наьхен гражданство йоацаш болча наьхен къьхьеьха а, леладара дешаш нийдеш йола(раздел IV).

Нотариатах долчча ерригсоюзни законодательства тlа духьлашка белгалдоаяхь къьхегамхой нотариальни конторашта тlулакхаш мел дукхен бе-бех да хьахоьк, СССР нотариальна конторашца хlара шера мел хинна а 30 миллионал хlеэлагlга болнача советски граждании лоархlамеча хьаштанца юовзаеина йола 16 миллион совгlа нотариальни

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦЕ ИСТОРЕЦАРА

«Парти-вай заман хьаъ-кхал, сий, эхь-эздел.»
В. И. ЛЕНИН.

1973 шера 30 июле 70 шу дуз РСДРП II съезд хьайиллалча дийнахь денз. Цу съезде чакхдаьлар революционни марксистски организацен вашшатІохар, хІьаьта Россе болхлой класса партя вашшагІ а елар. Нохч-ГІалгІайчен партийни организацие шийниккъ дІабоалабир РСДРП цхьоалгІчен цоллагІчен съездашта юкъе болх беш хинна Грозиерча хьалха латтача болхлой кхъост - кхъстача марксистски кружокашкара. Лохе кепатохача материалаша дуни ю хьана денз вай деношка кхачІалца Нохч - ГІалгІайчен партийни организацие хьабенача нахьъал.

1902 — 1903 шш. мехкахьатта промысланча 5—8 сат чувоагІаш 3—4 соцнал - демократически кружок яр болх беш. 1904 шера РСДРП Бакинскин Кавказскин союзнин Комитетий иностанлера хьайир Грозненски промышленни района болхлой революционни къовсама кулгалдеш хинна РСДРП Грозненски Комитет. 1905 шу тІаккхочаш большевистски организацие шийниккъ влияни дІайаоржайир дукха хІама да эшаш ерригча Терски областни Дагестанан. 1906 — 1907 шераша большевистски - организацие кулгал а деш Грозненски промышленни района пролетариато чакхъьяьхар йоккха стачкани политически демонстрацеша. 1907 шера июле мехкадатта промыслашка хинна собитен Терека хьалхара эрсий революци хиннача хана Грозие пролетариата гуччахьа яь тІехьара йоккха выступлени яр. 1913 шера Терске большевистски организацене керте хьаттарех цаІ хинача С. М. Кирова кулгалдир Грозне хинчча забестовкаша.

1917 шера Грозненски района социал - демократически организацена подпольера хьагуча а яьна цоцІ болх ДІабоалабир.

1917 шера 24—29 апреле хІлар буржуазни - демократически революцгара социалистически революцгара довлара къовсам лоаттабеча девински стратегин тактикен тІаийца РСДРП VII Апрельски Ерригроссийски конференци. Грозненски организацин цу хана сиха дІасамбоаза, шиш мугІарашка пролетариата дикагІа бола виказаш хьа ча а яхьалаш. Апрельски конференци хиналехьа цуи мугІарашка 600 гаргга чаен яр. 1917 шера нолага кхоачаш Грозненски парторганизацне яр 1800 гаргга парте члея. Дукхача заводашкен промыслашкен хьайнар партийни комитеташ, Старый промыслашка вашшагІъеллаяр районни партийни комитет.

1920 шера июне - июле Грознен Назранен хилар партийни окружной конференцеш. Цига хержар РКП(б) Грозненски Назрановскин окружной комитетан. 1920 шу декъалуш ГІалгІайчен организацие парте 37 чен яар. Нохчийчен организацие 1921 шера 24 коммунист яар.

1922 шера парторганизацне ва 10867 сат, царех 6244 парте члени 4623 кандидаташ.

Сайлахь - бокха Даьхен тІом коталожна чакхбьыкка, коммунизм хьалъара сийлахь-йоккхача программана кийчдаь долча советски калъхо толамаш кхоачашбир СССР халъха бохам ихьакхетташтабара а деІабоалабара а тІеша тІехьара нхе шера план. 1952 шера 1 июнь тІаккхочаш областной партийни организацне мугІарашка яар 19927 коммунист, уж учете латтар 1099 юхьанцара партийни организацешка.

1960 шера 19—20 январе диннача шиш VIII конференцера областной партийни организмаш ера пламъьшиеи организационно чІоагІЬенцеи. Цун мугІарашка 22240 коммунист яр.

1961 шу — кепатехар КПСС хьоалагІча Программана. Из партс, советски халъха хахар, дуней циволюционни-инхьар вахаре а болхо а, дерригача адамлен вахаре исторически - собити яр. IX областной партийни организмаш ера пламъьшиеи конференце республика берриге коммунисташи хьакъьегамойн тІаххьІйхар КПСС ленински Центральни Комитета тоначха кхы з айхагІа кхотабалара, коммунизм хьалъяра сийлахь - йоккха Программа вахаре толамца кхоачашъера шоай дерриге низан тІадаккхІара. Нохч - ГІалгІайчен партийни организацие мугІарашка яар 29364 коммунист, царех 6573 кхалсар, царца 261 доаман кхалсар.

1965 шера вай мехко чакхдьыкхар варкІ шера план — коммунизма материально - технически база хьаяра лоарІхІаме этап — кхоачашъера. Халъха боазам дотІабоалабера динка толамаш дьхар вай республика кхъьегамхошша а. Коммунистически партен Советски правительствоан дакъа мах бир цу толамий. Нохч - ГІалгІай АССР-а елар Ленина орден. Республика партийни организацин дикка чІоагІЬелар, кердача низанша хьалдаьлар ций мугІарашка. 1966 шу 1 январь тІаккхочаш областной партийни организацие яар 34683 КПСС члени 2465 кандидати. Шин цу хьалха хиначрел 4808 сат цу-кхаІа чуа уж. Парте хьайийларшта юкъе 80 процентал дукхагІа болхлой, колхозхой, инженерно-технически болхлой ба. Хадализа дерІаяр коммунистий юкъъера образованнаш боаман. Царех 46 процент гаргга барам лаьхера, йистеяккхина лаьхера а юкъера а образовани болаш ба.

1972 шу — партийни документаш хувнаш областной партийни организацие дикагІа лел парте хьачуна мегаргбола нах хьакорлаьлга. Цу хан-ьяьха хьайІача парте членалла кандидатех 72,3 процент болхлой колхозхой ба, 35,6 процент кхалнах ба, комсомольцаш — 57,7 процент.

1976 шу — ераяр болча КПСС членаша хьайиллаш Владимир Ильич Ленина сурт тІадола керда партийни билет лъьяйиш. Керда партийни билет лъьяйиш Нохч - ГІалгІай областной партийни организацие коммунисташа шоай уйлаш, гІулакхаш Ленина дІалийкарашца кхы а тІоагІаІгІа найсьу.

Л. СЕЛЕЗНЕВА,
КПСС Нохч - ГІалгІай обкома партархива инструктор.

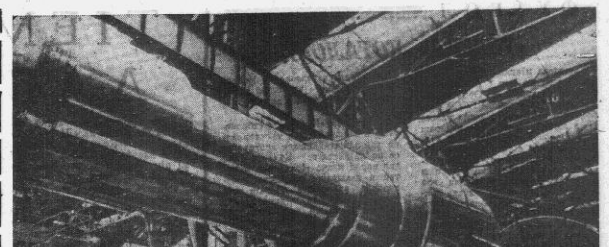

СВЕРДЛОВСКИ ОБЛАСТЬ. Нахьа дика йоьзаш а мехка еза-йокхача машинострое флагман — ялх орден лелаеча «Уралмаша» продукци. Вай мехка а доазод дехьа а предприятеша болх беш я цуи марка тІайоьа машинаш. 15 июле «Уралмаш» заводо шиш 40 шу дизар дезадиг. Дикача гІулакхашца баьхьар предприятеха къьхьегамхой цу денна нахьъ. Кривборжски металлургически завода эшаш йоьа № 3 йолча баюминга оборудовани, Выксунски металлургически заводо колесопрокатни цеха 10 вэар тонн низ бола пресс, НПВ-на пи шалковоз хинал хьалха арахецар — юбилейна дика совгІат да.

СУРТА ТІА: «Уралмаша» цІи хеза нах. Фасонолитейни цеха стержещицкий бригадир СССР Лаххехьарча Совета депутат Жебрунова Нина Ивановна, зуборез Социалистически Къьхьегама Турпал, КПСС ЦК член Храпков Александр Иванович.

А. ГРАХОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ТІЕХЬАБУСАРАШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

ЛАКХЪЕ БАЛХА ТЕМПАШ

Хьайбашта — дукхагІа доакъар

Хьайбашта — дукхагІа доакъар

Хьайбашта — дукхагІа доакъар

ФУТБОЛ

«ТЕРЕКА» КОТАЛОНАШ

Ужк цера цlакkха ца хиннача тайпара дукха нах гулбенийабар массеех дг хьалха С. Орджоникидзе шlергlча стадионе СССР футбольни чемпионата «А» класса II-ча лигера 3-ча зона дилерган Краснодаррера «Кубани» вай «Терек» цоьаьца вlашагlкхетача матlчага хьажа. Ховш дер из вlашагlкхетар моллагlар санна доацца саькъерзавеен къовсам бохуш хила дезийга. Хlана ьыча, нагахь санна 21 очко а йолаш зона хьалхарчу мottигге йолу «Кубань» котlьыча из тоьхг гаьна йоалаар 17 очко а яьккха кхоалагlча мottигге йоагlача «Терекаl». Хlаьта «Терека» коталомо гlоро лора лидера геттара гаргахача.

Цlудуха Ерригсоюзни категоре судаькуо Ширманна («Ереван) матч йолаболлийтаьс аьттув цоашкахьа хургболаш ловзар йlаоллане гlертар шакхье команда. Цхьабакъата, тронепцана «Заьлаьа лекха» тема «Кубань» вай футболисташа хьаллаьа яле а, уж духхагlа цоай наlараш лорае елаш хилар. Матча 3-ча минутехь Шиннарпенан Мяхеенен говза ловзаль комбинаци йохайир хьашший вратара. Цул тlехьагlа а счет хьаьсла йиш йолаш бар вай футболисташ. Цхьабакъата, шоозза Якушкина, Синькос хьашший наlараша кхерам болаш йийтта бургапаш голяга кхачаш. Хьаьлара тайм чакхйолаш «Терек» футболисташ вlодекъарча финала тlа йолаю аргlанара ира комбинаци. Синькос хьашший ци защитник lеха а вав lар наlараша гlоьга хьашший вратара. Цул тlехьагlа а счет хьаьсла йиш йолаш бар вай футболисташ.